

مزیت‌ها و مشکلات صادرات در صنعت برق ایران

و نبود امکان تأمین مالی پروژه‌ها از جمله مشکلاتی است که صادرکنندگان با آن روبه‌رو هستند. همچنین شرایط تحریم اقتصادی نیز تأثیر بسزایی در افزایش این مشکلات دارد. تسهیلات بانکی از عوامل تأثیرگذار در صادرات صنعت برق است.

بخش قابل توجهی از صادرات خدمات در این صنعت، نیاز به فاینانس دارد و هرگاه فاینانس در کنار پیمانکار بوده، اخذ پروژه به سهولت انجام گرفته است. در حال حاضر ایران امکانات محدودی برای فاینانس پروژه‌های خارجی دارد.

ضمن آنکه حجم مناقصات خارجی که تأمین کننده مالی آن بانک، صندوق ضمانت صادرات یا مجموعه دیگری است، نسبت به حجم پروژه‌هایی که می‌توان آنها را از طریق فاینانس یا تأمین اعتبار مستقیماً انجام داد بسیار کم است و قابلیت رقابت و چانه‌زنی در پروژه‌هایی که از راه تأمین مالی توسط کشور صادرکننده خدمات انجام می‌شود بسیار مؤثرتر و راحت‌تر است.

در این خصوص به عضو نبودن ایران در بانک توسعه آسیایی (ADB) و نبود امکان حضور در مناقصاتی که توسط این بانک فاینانس می‌شود اشاره کرد که با توجه به تأمین مالی بسیاری از پروژه‌های زیرساختی در آسیا توسط این بانک، صادرکنندگان ایران از حضور در مناقصات مربوطه محروم هستند.

بدیهی است ضعف‌های سیستم بانکی روی سازندگان و پیمانکاران این صنعت، به منظور دریافت مطالبات خود و نیز اجرای دستورالعمل‌های بانک مرکزی مبنی بر خودداری بانک‌ها از ارائه هرگونه تسهیلات جدید، در شرایطی که شرکت‌های مذکور مجبور به پرداخت نقدی (در بیشتر مواقع) برای واردات برخی

صنعت برق ایران دارای مزیت‌های بالایی در صادرات خدمات فنی و مهندسی، تجهیزات و ساخت پروژه‌ها در منطقه و جهان است.

صنعت برق عموماً متکی به نیروهای متخصص است و وجود نیروهای متخصص در صنعت برق ایران از مزیت‌های این صنعت در مقایسه با رقبای جهانی است. وجود مواد اولیه از قبیل مس، آلومینیوم، فولاد و پلیمرها از دیگر مزیت‌های ایران است که صادرات این مواد در قالب پروژه‌های برقی ارزش افزوده و اشتغال بالاتری نسبت به خام فروشی این مواد دارد.

همچنین با توجه به چرخه بلندمدت فناوری در صنعت برق و ثبات نسبی آن و وجود این فناوری در ایران و مواجه نبودن با تغییرات پیاپی و ناگهانی محصول مشابه صناعی نظیر الکترونیک و خودرو، لزوم توجه ویژه به صنعت برق ایران ضروری به نظر می‌رسد.

شرکت‌های فعال در این صنعت با وجود مزیت‌های مذکور، به دلیل مشکلات فراوان نتوانسته‌اند از مزیت‌های خود برای حضور در بازارهای خارجی و توسعه بازارهای بین‌المللی استفاده کنند که مشکلات سیستم بانکی کشور از عمده‌ترین این چالش‌هاست. دشواری‌های نظام بانکی ایران و قوانین و مقررات دست و پاگیر موجود در صدور ضمانت‌نامه‌های بانکی، اخذ وثایق و سپرده‌گذاری‌های اولیه، گشایش اعتبار اسنادی، انتقال وجه نقد به خارج از کشور، قبول نکردن ریسک توسط مؤسسه‌های مالی ایران، کمبود تنوع تسهیلات اعطایی در سیستم بانکی، بوروکراسی طولانی درخصوص اعطای تسهیلات فاینانس، نرخ بالای تورم در داخل، نوسانات نرخ ارز

کالاهای خود هستند، بر دشواری‌های شرکت‌های فعال در این حوزه افزوده است.

لازم به ذکر است با وجود مسائل و محدودیت‌های فعالان در صنعت برق کشورمان، طبق آمار گردآوری شده در سال‌های اخیر تجهیزات ایرانی به کشورهایی چون ترکمنستان، قزاقستان، افغانستان، عمان، سوریه، عربستان، امارات متحده عربی، سوئد و خدمات فنی و مهندسی به کشورهایی همچون عراق، ارمنستان، سنگال، آذربایجان، کوبا، نیجر، یمن، بنین و... صادر شده است.

توجه دولت به این صنعت به عزم جدی مسئولان نیاز دارد. حال باید دید آیا با وجود توانایی و مزیت‌های صنعت برق در ایران دولت و مجلس بر رفع مشکلات موجود در این صنعت همت خواهند گماشت؟

باید بعضی از نیروگاه‌ها را از مدار خارج کنیم

وزیر نیرو گفت، با افزایش راندمان باید بعضی از نیروگاه‌ها را از مدار خارج کنیم. مجید نامجو این صحبت را مطرح کرد، ولی آن را با یک «اما» بزرگ همراه کرد، اگر بخواهیم راندمان نیروگاه‌های کشور را افزایش دهیم باید خیلی از نیروگاه‌های قدیمی را از مدار خارج کنیم، «اما» چون این کار تأمین برق کشور را دچار اختلال می‌کند، سعی می‌کنیم با اقدامات موازی راندمان را افزایش دهیم. نامجو در پاسخ به این سوال که دستیابی به راندمان ۴۵ درصدی مطالبه شده از سوی مجلس برای نیروگاه‌ها را تا چه حد اجرایی می‌دانید؟ عنوان کرد، دستیابی به این هدف بسیار سخت است و همان‌روز که این قانون تصویب می‌شد نیز به نمایندگان مجلس گفتیم که رسیدن به این راندمان کار بسیار سنگینی می‌طلبد. خیلی از نیروگاه‌های ما به دلیل سن بالا، راندمانی پایین‌تر از ۳۷ درصد دارند و ما برای این که بتوانیم میانگین راندمان کشور را افزایش دهیم، باید این نیروگاه‌ها را از مدار بهره‌برداری خارج کنیم و خارج کردن این نیروگاه‌ها، تأمین برق کشور را دچار اختلال خواهد کرد.